

HØJESTERETS DOM

afsagt torsdag den 26. august 2021

Sag 22/2021

(1. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Jakob Arrevad, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Nykøbing Falster den 13. november 2019 (1-2950/2019) og af Østre Landsrets 6. afdeling den 20. august 2020 (S-3426-19).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Henrik Waaben, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Anne Louise Bormann og Ole Hasselgaard.

Påstande

Dommen er anket af T med påstand om formildelse.

Anklagemyndigheden har påstået skærpelse.

Supplerende sagsfremstilling

For Højesteret er fremlagt oplysninger om, at der i årene fra 1995 til 2017 har været seks frit lejde-aktioner, sådan at der ikke er blevet rejst tiltale for overtrædelse af våbenloven mod personer, som inden for nærmere angivne perioder frivilligt har afleveret ulovlige våben, eksplosivstoffer (sprængstoffer) mv.

Anbringender

T har anført navnlig, at sagens baggrund er så usædvanlig, at straffen i medfør af straffelovens § 83 bør fastsættes under minimumsstraffen i § 192 a, stk. 1, nr. 2.

Han er ikke omfattet af de persongrupper, som strafskærpelserne for overtrædelse af § 192 a, stk. 1, har været møntet på, idet han ikke har tilknytning til rocker- eller terrororganisationer eller bandekriminalitet. Han fandt sprængstofferne som dreng for mange år siden og er blevet ”fanget af barndommens handlinger”. Der er desuden tale om en overtrædelse, der ikke har været særligt planlagt eller led i omfattende kriminalitet. Under hele forløbet har han handlet alene, og han har aldrig forsøgt at anvende sprængstofferne. Han har opbevaret dem, så de ikke umiddelbart var farlige, idet han bl.a. sørgede for, at elementerne var adskilt og indpakket. Han har forsøgt at indlevere sprængstofferne under en frit lejde-aktion, men blev af politiet oplyst om, at det var for farligt bare at aflevere.

Han er på baggrund af sagen blevet ekskluderet fra forsvaret, og sagen har derfor allerede haft en følge, der kan sidestilles med straf. Desuden har sagen været under behandling i så lang tid, at det må anses som en formildende omstændighed.

Hans personlige forhold er gode, idet han ikke er tidligere straffet og under sagen har været i fast arbejde som handicaphjælper og gennemført første del af en psykoterapeutuddannelse. Desuden må det tillægges vægt i formildende retning, at han har forsørgerligt over for sin 10-årige søn.

Det må også tillægges vægt i formildende retning, at straffen for besiddelse af sprængstofferne tidligere var lavere, jf. straffelovens § 3 og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 7. De strafferetlige konsekvenser ved besiddelsen af sprængstofferne er således løbende blevet større og større, uden at han har haft indflydelse på det.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at straffen bør skærpes under hensyn til den store mængde sprængstoffer, som T har opbevaret nær beboelsesejendomme i en lang periode.

Det kan ikke anses for en formildende omstændighed, at han er uden tilknytning til f.eks. rockergrupper. Det udelukker kun, at han skal idømmes en højere straf efter de særlige regler om strafforhøjelse for f.eks. bandekriminalitet.

At han har haft sprængstofferne i sin besiddelse, siden han var teenager, er heller ikke en formildende omstændighed. Han har haft flere muligheder for at indlevere sprængstofferne til politiet under frit lejde-aktioner, men har i stedet aktivt valgt at beholde dem.

Sagen har heller ikke haft et tidsforløb, der giver anledning til formildelse af straffen. T vedkendte sig først besiddelsen af sprængstofferne, efter at hans fingeraftryk var fundet på effekterne.

Et væsentligt moment i strafudmåling er ensartethed i retsanvendelsen. Da der ikke foreligger formildende omstændigheder, skal T idømmes en sædvanlig straf, der tager udgangspunkt i retspraksis og lovgivers anvisninger om strafniveaue. Han har besiddet sprængstofferne i ca. et halvt år efter strafskærpelsen i maj 2017, og han skal ikke på baggrund af den lange opbevaringsperiode forud for strafskærpelsen stilles bedre end en person, som har besiddet sprængstoffer udelukkende efter strafskærpelsen.

Højesterets begrundelse og resultat

T er fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 192 a, stk. 1, nr. 2, jf. våbenlovens § 2, stk. 1, jf. § 1, stk. 1, nr. 6, ved under særligt skærpene omstændigheder frem til december 2017 at have besiddet 35 stk. 200-grams trotylsprænglegemer, ca. 550 gram formbart sprængstof, ca. 55 m sprængsnor, 46 el-detonatorer og 30 stk. el-kanonslag, der efter effekternes særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade.

For Højesteret angår sagen straffastsættelsen.

Besiddelse af eksplosivstoffer under særligt skærpene omstændigheder straffes efter straffelovens § 192 a, stk. 1, nr. 2, med fængsel fra 2 år indtil 8 år. Det er forudsat i forarbejderne til den strafskærpelse, der trådte i kraft i maj 2017, at straffen for besiddelse af eksplosivstoffer i førstegangstilfælde som udgangspunkt skal fastsættes til ubetinget fængsel mellem mindst 2 år og 8 måneder og 3 år, uanset om de pågældende eksplosivstoffer besiddes på et offentligt eller ikke offentligt tilgængeligt sted.

T er dømt for at have besiddet ca. 7,5 kg sprængstoffer, detonatorer mv. Som anført af landsretten må det lægges til grund, at han i en periode frem til december 2017, hvor sprængstofferne blev fundet, opbevarede dem på loftet i en lade, der lå inden for 100 meter fra

tre beboelsesbygninger på Z-Gods, og at en eksplosion f.eks. som følge af brand ville have berørt disse bygninger og indebåret fare for i hvert fald betydelig personskade. Forud for dette havde han opbevaret sprængstofferne andre steder på godsets område, efter at han havde fundet dem på et militært øvelsesterræn for mange år siden i en alder af 13-15 år.

Det må i overensstemmelse med Ts forklaring lægges til grund, at han, før sprængstofferne blev opdaget, under en frit lejde-aktion spurgte politiet, hvad han skulle gøre ved sprængstofferne. Han spurgte, som om det ikke var ham, som havde sprængstofferne, og fik at vide, at det var alt for farligt bare at aflevere dem. Imidlertid må det som anført af landsretten anses for usandsynligt, at det ikke havde været muligt under en frit lejde-aktion at kontakte politiet med henblik på at arrangere en sikkerhedsmæssigt forsvarlig aflevering af sprængstofferne. Det fremgår i den forbindelse af de fremlagte oplysninger, at der i årene fra 1995 til 2017 har været seks frit lejde-aktioner, sådan at der ikke er blevet rejst tiltale for overtrædelse af våbenloven mod personer, som inden for nærmere angivne perioder frivilligt har afleveret ulovlige våben, eksplosivstoffer mv.

Højesteret finder, at der hverken på den anførte baggrund eller i øvrigt foreligger sådanne ganske særlige omstændigheder, at der i medfør af straffelovens § 83, 1. pkt., er grundlag for undtagelsesvis at fravige strafferammen i § 192 a, stk. 1.

T har som omtalt opbevaret en betydelig mængde sprængstoffer (ca. 7,5 kg) i mange år, herunder i en længere periode også efter strafskærpelsen i 2017. Heroverfor står bl.a., at han kun var 13-15 år, da han fandt sprængstofferne tilfældigt og tog dem med sig. Højesteret finder herefter, at der hverken er grundlag for at nedsætte eller at forhøje den udmålte straf på fængsel i 2 år og 8 måneder.

Henset til forholdets alvorlige karakter finder Højesteret, at der ikke i hans personlige forhold er grundlag for at gøre straffen helt eller delvis betinget.

Højesteret finder, at den fastsatte straf for besiddelsen af sprængstofferne i den samlede periode frem til december 2017 ikke er strengere, end hvis straf for den del af besiddelsen, der ligger forud for strafskærpelsen i maj 2017, havde skullet fastsættes efter dagældende regler. Sagen rejser derfor ikke spørgsmål i forhold til straffelovens § 3 og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 7.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens dom.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

T skal betale sagens omkostninger for Højesteret.